

X

Oppiaine	Laskentatoimi	Päivämäärä	26.10.2009
Tekijä(t)	Antero Seppänen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	94
Otsikko	Kirjanpidon ja verotuksen väliset jännitteet Realisoitumattomien arvomuutosten käsittely		
Ohjaaja(t)	KTT Vesa Partanen ja KTM Hanna Karlsson		

Tiivistelmä

Kirjanpidon ja verotuksen välillä vallitsee Suomessa varsin vahva sidonnaisuus. Kirjanpidon ja verotuksen tavoitteet ovat kuitenkin alkaneet eriytyä toisistaan ja samalla kirjanpidon ja verotuksen välinen jännite on kasvanut. Kirjanpidossa kiinnitetään yhä enemmän huomiota sijoittajien tietotarpeiden turvaamiseen ja seurataan tästä syystä erilaisten omaisuserien käypiä arvoja. Verotuksen tukeutuu sen sijaan edelleen vahvasti siihen periaatteeseen, että vain realisoituneet tulot ovat veronalaisia. Tutkielmassa tarkastellaan kirjanpidon ja verotuksen välistä jännitettä erityisesti realisoitumattomien arvomuutosten kannalta. Tutkielma on rajattu koskemaan biologisia hyödykkeitä (IAS 41), sijoituskiinteistöjä (40) ja rahoitusvälineitä (IAS 39). Tutkielman tavoitteena on vastata ensinnäkin siihen, miten verotus ja kirjanpito kytkeytyvät toisiinsa ja käypien arvojen käyttämisestä aiheutuvat realisoitumattomat arvomuutokset ovat ongelma. Toiseksi pyritään vastaamaan siihen, miten realisoitumattomien arvomuutosten aiheuttamat ongelmat pyritään ratkaisemaan verotuksen ja muun lainsäädännön kautta vuoden 2009 alusta voimaantulleella lainmuutoksella.

Tutkimus on käsiteanalyttinen, eikä siihen sisälly erillistä empiiristä osiota. Tutkimuksessa on kuitenkin hyödynnetty aikaisempia tutkimuksia kirjanpidon ja verotuksen suhteesta.

Meno-tuloteoria oli pitkään sekä kirjanpidon että verotuksen perustana, mikä edisti kirjanpidon ja verotuksen sidonnaisuuden syntymistä. Tase-erien käypien arvojen käyttämisen myötä kirjattavat realisoitumattomat arvonnousut ovat ongelma, koska ne voivat kasvattaa jakokelpoista pääomaa ilman, että verotettava tulo samalla kasvaa. Realisoitumattomien arvomuutosten käsittelyn osalta on pääsääntö se, että arvomuutoksilla ei ole välittömiä verovaikutuksia. Tämä pitää paikkansa biologisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen osalta. Verottamattomien arvonnousujen jakaminen osinkona on kuitenkin tarkoitus estää erillisellä säännöllä. Rahoitusvälineiden osalta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvälineiden arvomuutokset on kuitenkin säädetty veronalaisiksi. Suojauslaskentaa noudatettaessa suojauskohteen ja suojausinstrumentin arvomuutokset ovat verovapaita, mutta muussa suojauksessa tuloslaskelmaan kirjatuilla arvomuutoksilla on välitön verovaikutus, mikä lisää tällaisen suojauksen kustannuksia. Verotuksen kytkeminen IAS 39 standardiin voi aiheuttaa tulkintaongelmia standardin tulkinnanvaraisuuden takia. Verotuksen kytkeminen IFRS:ään voi aiheuttaa ongelmia myös IFRS:ään tulevien muutosten yhteydessä.

Asiasanat	IFRS-standardit, yritysverotus, kirjanpito
Muita tietoja	